

3260

מדינת ישראל
התעסוקה

ש.ב.

פרוטוקול מס' 41/ד'

מישיבת הוועדה לחינוך ותחנות שהתקיימה
ביום ג', כ"ה במייר תשס"ו - 17.5.55
שעה 11:10

נוכחים:

- ש. פרסיץ - היו"ד.
- ס. ארם
- ק. כהנא
- ס. כפרית
- ד. נצר
- י. סטילנסקי
- ד. צברי
- א. רוזמל-נאור

מוזמנים:

- ס. אבידור - המנהל הכללי של מסד החינוך והתרבות.
- גב' סטנר - היועצת המספטית של מסד החינוך והתרבות.
- מר סריד - מטעם מסד החינוך והתרבות.

נעדרים:

- ס. אונא
- ז. בן-יעקב
- ס. גדידי
- א. כלפון
- ב. ס. כצנלסון
- ס. רוזנברג

סדר-היום:

- א. טאלות ותשובות.

=====

היו"ר ש. פרסיץ:

פותחת את הישיבה.

ס. ארם:

אני מבקש להעלות בסדר-היום את ענין הסרטים החינוכיים לנוער. מספר חברים שמע על הקמת מפעל של סרטים חינוכיים לנוער. אני מבין שהחברים נחטיבים את ההצעות לסדר-היום שהם העלו. אולם ההבדל הוא כי מטעם סאני מעלה טעונה חקיקה. לכן, יתחטבו החברים בדחיפות הענין.

היו"ר ש. פרסיץ:

אני מוכרחה לדכא את האופטימיות שלך.
אבל חוקים רבים מונחים על שולחן הכנסת
הטובנים לקריאה סניה וסליסית וספק גדול אם הם יגיעו לדיון. על-
כל-פנים אני רושמת הצעה זו.

ג. צברי:

אני רוצה לשאול בקשר לסטיפנדיות
הניתנות לסנה הבאה. ראיתי נערים
אחרים שביקשו בסנה סעודה סטיפנדיות ועתה הם קיבלו סכומים
שמתוך כך שלא נבחנו אין כלל אפשרות לספל בענייניהם. אלה הם מאותם
הילדים עליהם דיברנו בחורף. כמובן שהם לא נכללו באותם 350
הילדים שנבחנו. כאן הוחלט כי יהיה עליכם לבחון את הילדים
הללו. כיצד יכולים עתה לענות להם כי מסוים שהם לא נבחנו אי אפשר
לספל בענייניהם.

הייתי רוצה לדעת כיצד קובעים את
ההנחות לסטודנטים באוניברסיטה. האם ישנה ועדה פריסטית? למי
נותנים את ההנחות ומה מספר הסטודנטים שקיבלו את ההנחות? אני
מעונינת לדעת זאת בעיקר לגבי הקורס הראשון.

מלקבלות ידיעות שמנהלים ודורים
טבתי-ספר דתיים הולכים אל ההורים וספתים את ההורים לסלוח את
הילדים לבית-ספר ספלקתי דתי. מה חושב סטוד החינוך והתרבות לעשות
בנדון זה. אני יודעת שדבר זה קרה בבית-ספר בלפתה. כיצד חושב
סטוד החינוך והתרבות להפסיק ענין זה.

א. רוזנאל-גאור:

נודע לי מקרה שבער בן 17,5 שנת
שלמד בבית-ספר תיכון בצפת ונאלץ
להפסיק את לימודיו בגלל מצבו הכלכלי בהיותו בכיתה הסטיבית. אבל
הוא היה מעוניין לגשת לבחינות מכסטרנים. אולם על-פי הסלמת מנהל
בית-הספר בפני לשכת הגיוס גוייס הבער לצבא; וכל בקשותיו לדחות
את גיוסו עד שיגיע לגיל 18 נדחו. וזאת מפני שהמנהל חשב שסקוטו
של הבער בצבא. יכול להיות שסקוטו באמת בצבא. אבל יש לו הזכות
המלאה לגשת לבחינות ולא להיות באבא עד אשר יגיע לגיל 18. האם
ישנן הנחיות מסויסות בסטוד החינוך והתרבות לגבי נערים שטרם הגיעו
לגיל 18.

ד. נצר:

בעקבות הטאלות על הסטיפנדיות,
הייתי רוצה לדעת מה מצב הסטיפנדיות
לסנת הלימודים החדשה, כי ידוע שמתהלכים תלמידים מבלי שילמדו.

האם ידוע לסטוד החינוך והתרבות
שעיריית תל-אביב מעמידה כתנאי להכנסת תלמידים לבתי-ספר תיכוניים
עירוניים תשלום כל החובות של האגרות לטיניהן בעד כל השנים ואלה
הם סכומים ניכרים לסדי.

אשר לילדים בגיל הגן - בתל-אביב
מתקיים עתה ביקור של ספקחות מטעם סטוד החינוך והתרבות בגנים
ובגנובים. אני רואה עובדה זו כאינדיקציה. האם ישנן איזה שגן
תקנות בקשר לכך כטו, מה סידת התביעות? כי ישנן תביעות שונות מצד
כל ספקחת לגבי סוסד זה ואחר. לכן הייתי רוצה לדעת אם אלה הן
הוראות של סטוד החינוך והתרבות והאם לילדים בגיל שנתיים יש
לדרוש גננת בעלת כל הזכויות. אינני צריכה להסתייר כאן מה
יכול להביא דבר כזה בשטח האינורי. לכן הייתי רוצה לדעת
מהן התקנות?

ו. כפריית:
נדמה לי כי הוחלט לתת פירוט בעתויות
בדבר קרן הסטימנדיות הטעותפת
הניתנות לטובה הבאה, דבר שלא נעשה מטעמי. האם דבר זה כבר נעשה?

ג. זכרי:
האם יסגן כבר התוצאות של בחינות
הסטימנדיות של הגבתיים האחרונים? כי
על ההורים לדעת כיצד עליהם לסדר את ילדיהם.

היו"ר ס. פרסיץ:
קיבלתי מכתב מיושב-ראש ועד ההורים של
בית-הספר "ספיצר" בו הם מעבירים לי
העתק מכתב של מר יסעיה, יושב-ראש ועד תעריה, אליהם וזה לסוגו:

"לכבוד ועד ההורים של בית-הספר "ספיצר".
הריני לאסור את קבלת מכתבכם מר"ח איסר תס"ו, ולהודיעכם כי לאחר
בדיקת האמצעים הכספיים סבורות העירייה לצורך הקמת בנינים לבתי"ס,
מתברר שאין ביכולת העירייה לספל כרגע אלא בהקמת סני בנינים בלבד.

לפי סדר העדיפות שנקבע בזמנו ע"י
מועצת העירייה הקודמת, החלט להקים כעת סני בנינים לבתי"ס, האחד
בנחלאות (בי"ס טטלכתי דתי) והסני בבקעה (בי"ס טטלכתי).

אנו סבורים כעת את האפשרות להסגת
אמצעים נוספים לבניית בתי"ס ואם נצליח לגייס אמצעים אלה, תשוב
העירייה לדון בשאלת הקמת בנינים נוספים לבתי-ספר בירוסלים.

כן הם שלחו לי אותו תזכיר שנשלח
למר יסעיה וזה לסוגו:

"הנדון: הקמת בנין ביה"ס "ספיצר".
הרינו מאשרים בתודה את קבלת מכתבו מיום
ד' באייר ת.ש.ל. יחד עם זאת אנו מביעים את תמנונו וטחאמנו על תכנון
סיס בו מסוים דחי' בקט ואפול על עובדות מציאותיות:

(א) כב' סוסך במכתבו, סבדיקת האמצעים
הכספיים של העירייה לצורך הקמת בניני בתי"ס העלתה, שאין ביכולת
העירייה לספל כרגע בהקמת בנין לבית ספרנו. הרי לפי מיטב הידיעות
סבידנו סוכן מסוד החינוך והתרבות להקציב את הסכום הדרוש להקמת
ספונה כיתות, והודעה על זאת נמסרה בסעטה אפילו ללכת המחוז
ולמועצת העירייה. היכן, איפוא, ההצדקה לטענתכם, שאין לכם
האמצעים הכספיים לצורך הנ"ל?

(ב) כן כותב כב' בפסקה האחרונה של
מכתבו, שהועדה סדרת את האפשרות לגייס אמצעים נוספים להקמת
בנינים ולכשימצאו אלה, תשוב העירייה לדון בשאלת הקמת בנינים נוספים;
כלום אין החלטה שתקבלה פה אחד ע"י המועצה הקודמת מחייבת את
הועדה הקדומה? כלום אין ההחלטה להקים בנין צבית-ספר ספיצר בעינה
עומדת ויש צורך לסוב ולדון בה? האין פה מסוים חבלה בזדון
בכבודו ובהתחייבותיו של אותו גוף שיצג את אזרחי ירוסלים?

יתכן, שתשובת כב' על מכתבו מיום
ד' באייר ת.ש.ל. נכתבה לפניי טהיה סיפק בידו ללמוד את הבעיה הכאובה
הנ"ל לכל היקפה ותולדותיה - דבר המתקבל על הדעת לרגל הזמן הקצר,
בו כב' מכהן במסדרו הנוכחית; על כן הננו מרשים לעצמנו לגולל
לפניו את תולדות הפרטה הזאת וכב' ידכח, אם מן הצדק הוא לדחות
עוד את הקמת הבנין לבית ספר ספיצר.

חיו"ר ז"ל פרסיץ:

(1) הבנין הזה שהנהלה יזכרה אותו לפני 24 שנה, נמצא גם אז כבלתי מתאים לתעודתו, והרומא הממשלתי סרב לתת את האישור לזכירתו, ונתנו רק בתנאי, שהיה מעונו הארעי של ביתה"ס. ויצויין כאן:

- (א) שאז למדו בבנין זה רק מחצית מספר התלמידות הלומדות בו כיום,
- (ב) שאז עוד טרם הוקמו הבתים בצדו האכזרי של רחוב צפניה, המהוים מאז גורם מפריע למהלך הלימודים בכחות ונוטלים מנה הגונה של אור ואויר מתלמידות ביתה"ס.

(2) לפני כארבע עשרה שנה כתב רומא בית הספר הד"ר ברנד זוכיר, בו קבע שמכל חדרי הבנין אין אף אחד המתאים לדרגות ההגייניות של חדר למוד, האויר בכללו חסר הוא אור ואויר הנוצאים לבריאות התלמידות המבלות בו את מרבית ימי ילדותן והתבגרותן. ונרטה לעצמנו להעיר כאן, שבעוד שד"ר ברנד מסל בשעתו את קומת הקרקע של הבנין בגלל חוסר אויר ואור, הרי עכשיו, ינסלוהו כל אדם, לאו דוקא מומחה, להיות בית ספר לכאלף בנות, עקב השורה הארוכה של הלקויים שנתוספו לבנין במרוצת הזמן גם לקומה העליונה, כגון:

(א) במרכז בית הספר נמצאת סוכה שנהרסה כתוצאה מההפצאות במלחמת השחרור ודרכה זורמים בימות החורף גשמים אשר מציתים את פרודורי בית הספר וכתותיהם והוככים אותם לאגמי מים. נוסף לכך, הקיר החיצוני של הסוכה והגזוזטרה שמאחוריו הרוסים ופרוצים ומהווים סכנה רצינית לחיי התלמידות של בית הספר ויש צורך בשמירה קפדנית מתמדת, והקטנות לא תחמודנה לשחק בהטסקות דוקא בסוכה וטלא יארע, חלילה, אסון.

(ב) חופקות עגומות נוטות הם טהב וקור שהספיקו לגרום במשך השנים לדלקת ריאות ופרקים ורומטיזם בין התלמידות והמורות.

(ג) חלקים אחדים של מרתפי בית-הספר, ששמשו בזמן המצור והמלחמה כמקלטים, נהפכו במשך הזמן לבורות ביוב שאין מריקים אותם ובכל קיץ, עת זוראים בהם לתולדים וזבובים לרבבות, הם הופכים סכנה רצינית להתפשטות מגפה חו"ס.

(ד) בתקופת מלחמת הקוממיות נסדקו קירות הבנין הגובלים עם בורות המים, אשר דרכם הודרים מים לכתות שבימות הגשמים יש צורך לדלותם בדלי. ולבסוף חקאר היריעה מלמנות את כל הלקויים ונסתמק בציון עוד שלשה נוספים כגון: חוסר חדר מורות, וחדר למוזכירות; וחדר מסעדה צר מהכיל את מספר האוכלות בו, אם כי הארוחה מתנהלת במטרות אחדות, סדור המפריע למהלך החקין של הלימודים (כגון: 3 הטסקות אוכל וכ"ו).

אי לזאת, אנו פונים למאפוננו של כב', שיחקן את המעות המיוע ויבצע את ההחלטה שנתקבלה מה אחד ע"י אבות העיר, אחרי דיון מעמיק וממושך.

אנו שליווי עבור ההורים - משלמי מסים רואים את עצמנו זכאים לתבוע את הזכות האלמנטרית לתת לבנותינו אטרות ללמוד בתנאים אנושלים, ומה גם כשהרבה מהן נמנות על שכבות העוני והמחסור, הנתונות בתנאי דיור קשים מניווא, בצפירות וטוב וכליז"ב, ושעות הלמוד אריכות להוות נקודות האור בחייהן הקגומים.

היו"ר י.ז. פרסיץ:

הנה הטרחה את עצמו אחד מחברי הוועדה
ללמוד את הבעיה מקרוב בטרם הוצא מסקן-הדין הקטלני?

אנו מקווים שלא תאלצונו לנקוט באמצעים
העלולים להוקיע את הזלזול של חברי הוועדה הקרואה לגבי אזרחי
העיר, באמצעים שאם אמנם אין אנו יושבים לקראתם, הרי גם לא נרתע
מפניהם, ואתם חברי הוועדה, תישאו באחריות. יזכור נא יו"ר
הוועדה, שמאחורינו עומדים מאות הורים שלא יתחקו ולא ינוחו
עד שיתוקן העול! חתום ועד ההורים של ביתה"ס שפיצר".

אני חושבת כי אנו לא נדון בחלק
העינוני של המכתב ועל המשא-ומתן עם עיריית ירושלים. אבל אני
רוצה להעמיד שאלה ברורה זו למשרד החינוך והתרבות.

מ. אבידור:

נשאלו כאן מספר שאלות בקשר לענין
הסטיפנדיות. על חלק משאלות אלה
יכול אני לענות כבר עתה. בשעת הדיון בהקציב דובר על הגדלת
הסכום לסטיפנדיות לבני עדות המזרח. בשעתו דובר גם על כך שהסוכנות
מצידה היא תגדיל את הסכום למתן סטיפנדיות. אולם משרד החינוך
והתרבות מצידו הוא הגדיל את הסכום שהוקצב למתן סטיפנדיות ומן
הסוכנות לא קיבלנו אף פרוטה - דבר זה ממילא מגביל את האפשרויות.
הסוכנות ענתה בשלילה ואמרה כי יש לה תקציב מאושר עד חודש
אוקטובר ואינה יכולה להקציב דבר. כמוכן שעדיין לא פרסמנו דבר
בקהונות בקשר לקרן המסוותת הזו שלנו ושל הסוכנות. אבל כתבנו
לסוכנות והצענו את הצעתנו, אף ילחנו תזכורות ובאנו לא נשמע מהם
דבר יהיה עלינו לגשת לסידורים האלה בסכומים העומדים לרשותנו.
זאת נהיה מוכרחים לקבוע בטובעות הקרובים לאחר שנדע את תוצאות
הסקר.

חברת-הכנסת צברי שאלה ביחס לתעמולת
מורים ומנהלים ומה חוייב משרד החינוך והתרבות לעשות בנוזן זה -
אם ישנן בידה ידיעות ברורות - בבקשה להביא זאת לתשומת לבנו.

חברת-הכנסת רזיאל-נאור שאלה בדבר
גיוסם לאגודת נערים אשר טרם סיימו את לימודיהם - בדרך כלל
ניחנו הוראות על-ידי משרד הבטחון עוד לפני 4 - 3 שנים להתייחס
בליבראליות ולחת דהיות גיוס לכל מי שממשיך בלימודיו; אף לגבי
אלה המתכווננים לבהינות מכסטרניות. אולם אצטרך לברר את אשר קרה
בצבת.

אשר לשאלתה של חברת-הכנסת נצר בקשר
לקשיים יצועה עיריית תל-אביב ברישום תלמידים לבתי-ספר תיכוניים
עירוניים. יש לציין, כי בתי-הספר התיכוניים של עיריית תל-אביב
בנויים על סכר לימוד, כלומר, מותר לעיריית תל-אביב לעמוד על
דרישות כספיות. אבל מה קרה עם במיוחד - אברר זאת.

אשר לתביעות לגבי גנונים לילדים
בגיל 4 - 3 - 2 שנים - המפקחות של בני הילדים מבקרות עתה
בכל מקום ומגישות הצעות. אולם אין עדיין תקנות וחוקים לגבי
גני-ילדים. ידוע לי כי כל המפקחות התכנסו ודנו בענין.

אשר לשאלות יצוררו בישיבה הקודמת -
הרי על חלק מהן אענה אנוכי ועל חלק - מר שריד.

מ. אבידור:

אשר להוראות לגבי טיולים בימי שרב - אין בדעתנו להציע חוק לענין טיולים בימי שרב. אבל ניתנו הוראות לבתי-הספר ואותן תנועות הנוער הקטורות במסדר החינוך והתרבות. אנו מקווים שהכל ינהגו בהתאם להוראות אלה. סדרן כלל בימי שרב מכסיקים את הלימודים. אולם באיזה שעה יש להפסיק את הלימודים, על דעת מי יש לעשות זאת - הרי לפי בקשתנו נתמנתה עתה ועדה מטעם משרד הבריאות אשר בה מסתתפים שני רופאים וכך גם היועץ הרפואי שלנו, דוקטור סימון, והם יטבנו על המדוכה לעבד תקנות והוראות. אבל להביא חוק - הרי הדבר יותר בידיכם מאשר בידינו.

חבר-הכנסת כלפון שאל ביחס לדרישה המופנית כלפי הסורים והמורות לשרת 4 שנים בישובי-הספר על-מנת לקבל שחרור מן הצבא. כן הוא שאל אם שירות זה בא במקום גיוס המורות החייבות בשירות צה"ל בישובי-עולים. הרי בהתאם למה שנהגנו בשנת תשט"ו היטיב עמנו צה"ל בחיתו רשות ל-70 מסיימות הסמינרים לשרת בישובי-עולים במקום בצבא. עתה יש לנו תקווה כי בשנת תשט"ז יוכפל מספר זה של בוגרות. אולם כל מי שהולך לשטובי-ספר ל-4 שנים הרי זה במקום שירות בצבא במשך שנתיים. אותן הבוגרות ההולכות לישובי-עולים אין דורשים מהם לשרת 4 שנים; ואלה ההולכות לישובי-ספר הן הולכות ל-4 שנים במקום השירות בצבא. אולם אין לענין אחד קשר עם השני. כלומר, על אותן 70 בוגרות, אפשר יהיה לקבל גם מורים הרוצים ללכת ל-4 שנים לישובי הספר, אבל זה מחוץ לענין ישובי-העולים.

מר שריד:

חברת-הכנסת כמרית סאלה בקשר לענין קליטת העלייה. אני מניח כי הכוונה הייתה אם לא נוצרות בעיות חדשות בקשר עם העלייה החדשה, הרי בדרך כלל קיימת הוראה למפקחי המחוזות האומרת שאין כל הגבלה בפתיחת בתי-ספר בכל ישוב לזכרים אורחים - יש לפתוח בית-ספר. אולם במידה שיטנן בעיות, לא קיימת בעיית מסכורת המורים. משרד האוצר יודע כי איננו מקבלים על עצמנו כל הגבלה בפתיחת בתי-ספר. אנו פותחים בתי-ספר ומשלמים מסכורת למורים; אם בהודש ינואר נזכח כי אנו זקוקים לכסף נוסף - נבקש תוספת, יתכן גם שלא יחסר לנו כסף. מזוהם כך יצאלת מסכורת למורים אינה קיימת.

קיימת שאלת מורים. לפני הפסח עמדנו במצב כזה שלא יכולנו לספק מורים לישובי-העולים. לכן הוצאנו מכל הסמינרים 18 תלמידות מן המצטיינות ביותר ועל דעת המנהלים האומרים כי בלב קל אפשר לשחרר תלמידות אלה מבחינות הגמר, וחוצאנו אותן לעבודה והן קיבלו זאת עליהן. על-ידי-כך סיפקנו 18 מורות. אנו מצאנו אחת מן המורות האלה במקייעין ויש שם כבר קרוב ל-20 תלמידים. מורה זו עושה שם עבודה חשובה מאד. אנו מצאנו גם ילדים מסודרים, נקיים ומסופרים. הילדים אצל הם על הגילים. כן הם מקבלים שם אוכל. יוצא איפוא, כי מורה זו במקום להתכונן לבחינות יושבת בבית-ספר ועובדת.

אחמול התבשרנו כי הצבא יכפיל לנו את המכסה. עדיין אין לנו מכתב רשמי בקשר לכך. אולם אנו מקווים כי נקבל זאת בימים אלה. תהיה זו הצלה גדולה, לא למאזן הכללי של המורים. אבל תהיה זו הצלה לישובי-העולים. בימים הקרובים אנו נודיע בסמינרים על ענין זה, כי רק לפני שבוע או שבועיים הודענו כי המכסה סגורה. כאשר מכסה זו תוכפל, הרי אולי נצא על-ידי-כך לטובה.

מר טריד:

קיימת בקימת ריהוט ואיוד ותזונה, כי בתקציב שאויד בכנסת אין תקציב עליה. אולם אנו כבר נפגשנו עם נציגי האוצר והבאנו בפניהם בעיה זו. משום שכל בתי-הספר החדשים יהיו מוחזקים. נתבקשנו סעף משרד האוצר להגיש חשבון מפורט ויש להניח כי אנו נקבל את הסכום הדרוש. אנו כבר הודענו למחסנאי הראשי שלנו כי ברגע שיחשבלו רהיטים יש לתת עדיפות ליישובי-העולים החדשים, כמו, בחבל לכיש. נוסף לכך אני מאמין כי בינתיים נקבל תוספת תקציב לעליה. בתזונה הסכום יכול להגיע ל-400,000-350,000 ל"י ואין זה סכום כה קטן. לריהוט, איוד והחזקה אנו חושבים כי יהיה צורך בסך של 90,000 - 80,000 ל"י.

היו"ר ט. פרסיץ:

בזמנו דברנו על כך שעודפי התקציב יימסרו לציוד וריהוט. נשאלת עתה השאלה מדוע צריך להעדיף את המקומות האלה על המקומות הנחשלים שהם בין כך וכך יטבו למעלה משנה ללא ציוד?

מר טריד:

בשאלת קליטת העליה תוצר בעיה חדשה שאנו כבר עדים לה: הקמת כיתות קלט. אם מוקם ישוב חדש, אין כל צורך בכיתות קלט, כי בית-הספר קולט את כל התלמידים וממילא אותם ומסדר אותם לפי הכיתות. אולם העליה הזורמת ליישוב קיים שהיה בית-ספר, הרי העולים החדשים אינם יכולים להקלט לבית-הספר הקיים אשר תלמידיו כבר התקדמו בלמודים. יוצא איפוא, כי העולים שאנו מדברים עליהם במשך כל השנים הללו צריכים להיות עתה קולטי עליה חדשה. לכן אנו מבררים עתה את השאלה של כתיחת כיתות קלט. אנו פתחנו כיתות הכנה. כאן כוונה לתת שני דברים: הרגלים של למוד בבית-הספר, כי ישנם כאלה שמעולם לא היו בבית-ספר; והדבר האחר - יסודות השפה, כלומר, לתת להם אפשרות ללמוד במשך 3 - 2 חדשים את השפה כדי שיוכלו להבין את שפת המורה.

א. רוזאל-נאור:

אשר לענין פתיחת מסעדות במקומות שקלטו עולים חדשים - אני נתקלתי במקום שיש לי שנה הסכמה מצד משרד החינוך והתרבות לפתוח מסעדה, אבל אין במקום מבנה מתאים. פניתי בבקשה למר לוריה בקשר לרכישת צריף. האם למשרד החינוך והתרבות ישנם צריפים כאלה, או פתיחת המסעדה במקום מוכנה אם יש צריף במקום או אין?

מר טריד:

אין לנו קרנות לקמת חדרי אוכל. אנו עוזרים בהקמת חדרי אוכל באמצעות תקציב הפיתוח. אשר ליישובי-העולים - נפתרת השאלה על-ידי הסוכנות היהודית. הסוכנות מקימה והקימה עשרות חדרי אוכל.

כן שאלה חברת-הכנסת רוזאל-נאור מדוע אין מטפקים ריהוט וציוד לילדי עולים. בינתיים היא פנתה גם למשרד החינוך והתרבות בשאלה זו. ישנם בתי-ספר שאינם מוחזקים ואליהם מגיעים ילדי עולים חדשים. בית-ספר שאיננו מוחזק, איננו יכולים לספק לו ציוד וריהוט. אולם אם בית-הספר מונה 50% של תלמידים חדשים - כיצד לספק להם את הציוד והריהוט? משום כך הגשנו עתה תקציב עליה לציוד וריהוט לילדי עולים וסייגנו זאת. אמרנו, כי אם ילדי עולים נקלטים ברמת-גן, נביח, זהו ענין אחר. אבל ליישובים חדשים המוקמים על-ידי עולים חדשים - ברור שאריך לדאוג להם. ברגע שנקבל את האישור לתקציב נצטרך לספק ריהוט וציוד וסידורים שונים גם לבתי-ספר אלה הקולטים ילדי עולים. אנו מעריכים כי בשנת הלמודים הבאה יגיעו 70000-6000 ילדים לבתי-הספר וזה כמובן יאריך פתיחת בתי-ספר חדשים.

מר טריד:

אשר להקמת בניין לבית-ספר שפיצר - ישנה כאן הסתלסלות מעניינת מאוד. עיריית ירושלים קיבלה מאתנו מתקציב הפיתוח סכומי כסף לא מבוטלים. כן היא קיבלה תוספת לתקציב הפיתוח ממפעל הכיס והיתה תכנית מסוימת. אבל ברגע שתקציב הפיתוח לא יכול היה לספק את הסכומים הדרושים החל הדיון בעירייה כיצד לבנות והיכן לבנות, אבל העיקר שלא בנו דבר. בסופו של דבר הגיע הדיון לתכנית מינימום והעירייה קיבלה על עצמה לבצע. דובר על 4 בנינים: בניין לבית-ספר בנחלאות - ואני יכול לבשר לכם שכבר החלו בבנייתו ויש בזה משום הסרת כתם מאד מאד שחור מן החינוך בירושלים; בנחלאות, בית-הספר הוא ממלכתי דתי; בבקעה, בית-ספר ממלכתי; בית-ספר בית-יעקב של אגודת ישראל; ובית-ספר שפיצר.

אמנם עיריית ירושלים אינה חייבת לסנות אלינו ולשאול את דעתנו. אבל בדרך כלל היא פונה והיתה זו תכנית מוסכמת אתנו. בינתים באה הוועדה הקרואה במקום העירייה וזו החליטה לגשת לביצוע ממש של התכנית. הודענו לוועדה כי עליה להוציא מן המניין את בית-ספר בית-יעקב, כי הממשלה מינתה ועדת שרים הצריכה לטפל במימון בתי-ספר מוכרים. לכן הם הקפידו שזה. אולם כאשר נגשו עתה לביצוע התברר לוועדה, כי כל הכסף שיטנו בידה הוא מתקציב הפיתוח ומספיק רק כדי הקמת שני בנינים.

מ. אבידור:

הסכום שיטנו בידם מתקציב הפיתוח ותקציב מפעל הכיס מגיע ל-300,000 ל"י והם רוצים להוסיף עוד סך של 100,000 ל"י והסכום הדרוש להקמת שני בנינים מגיע ל-360,000 ל"י.

מר טריד:

בהתאם לסכומים שאושרו להם, יש להם כסף כדי הקמת שני בנינים. עד עתה היתה העירייה נוהגת להתחיל בבניית מספר בנינים בבית אחת ואני יכול לומר לכם, כי בהכנות להקמת הבניין לבית-ספר שפיצר הסקיעו כבר סך של 70,000 - 60,000 ל"י, וזאת רק להכשרת השטח ומי שנגש למגרש אינו רואה עדיין שום דבר. עתה החליטה הוועדה הקרואה ללכת בדרך אחרת: יש לה עתה כסף להקמת שני בנינים, הם החלו בבניית בית-הספר בנחלאות וכן בית-הספר בבקעה, כי זהו סדר העדיפות. לאחר החלטה זו קמה סערה סביב בית-ספר שפיצר. ישנה כאן פיסקה בדברי התשובה של מר יטעיה שאיננו מסכימים לה והיא: "אנו מבררים עתה את האפשרות להשגת אמצעים נוספים לבניית בתי-ספר ואם נצליח לגייס אמצעים אלה, תשוב העירייה לדון בשאלת הקמת בנינים נוספים לבתי-ספר בירושלים". אנו הודענו על כך לוועדה, כי יש להקים את הבנינים בהתאם לסדר הנקבע. אם כרגע הם יכולים לבנות רק שני בנינים - הם אריכים לעינות זאת לפי הסדר שאושר; ואם הם יכולים לבנות יותר משני בנינים - עליהם לבנותם. אני מניח כי בסופו של דבר תקבל הוועדה הקרואה את עמדתנו. הוועדה הקרואה הוציבה כי המגרש של בית-הספר שפיצר אינו מתאים להקמת בית-ספר ואולי כדאי לה לוועדה להפסיד 60,000 ל"י ובלבד להקים בית-ספר שלא יגרם צרות. על-כל-פנים בין אם בית-ספר שפיצר ייבנה על מגרש זה או אחר, אנו עומדים על כך שיטמרו על הסדר הנקבע.

היו"ר ש. פרסיץ:

בנקודה זו אני רוצה להעיר: היכן היושר להקים היות בית-ספר אחד בן 10 כיתות במקום להקים 4 בתי-ספר בני 8 כיתות ורק אחר-כך "לכסדרה" להקים כיתות נוספות.

מר שריד:

בדרך כלל כאשר בונים בית-ספר גדול או קטן, הרי יש להקים את כל החדרים הנוספים לספריה ותזונה ועוד. לכן לא הייתי ממליץ, כי לבנו בית-ספר בן 8 כיתות ולא יפתרו כל בעיה. אני הוצב כי אנו אריכים לשמור על דבר אחד: העיריה צריכה לבצע את אשר החליטה. העיריה החליטה על הקמת 4 בתי-ספר בסדר עדיפות מסויים, הרי יש להספיע על הוצעה הקרואה שתבצע זאת מתקציב הפיתוח החבצ שיינתן לה.

א. רוזנאל-נאור:

משרד האוצר נותן את תקציב הפיתוח למשרד החינוך והתרבות. אני מתארת לעצמי כי משרד החינוך והתרבות צריך לדרוש ערבויות מסויימות ולהיות משוכנע שהעניינים יתנהלו בהתאם לכך. אבן הפנה לבית-ספר שפיצר הונחה כבר לפני חמישים שנים ועד עתה לא דאג משרד החינוך והתרבות לראות מה טיבו של המגרש שהוקצב לבית-הספר. כיצד אפשר לתאר שהוצאו 60,000 ל"י מבלי שמשרד החינוך והתרבות ידרוש לדעת היכן הושקע הכסף. המשרד סמך על היזמה של העיריה ומנין הערבויות עתה טיבנו בית-ספר זה לפני תום 20 שנה. הייתי רוצה לדעת מה עושה משרד החינוך והתרבות על-מנת שהכספים לא יתבזבזו?

מ. אבידור:

עד לפני כשנה וחצי היינו מאשרים תקציב הלוואות והם היו מודיעים מראש למה יוצא הכסף. אולם לפני שנה וחצי נכנסנו לעבי הקורה והלוואה מאושרת אינה ניתנת בטרם שתכנית הבנין מובאת אלינו לאישור ומאז יש לנו חליטה גדולה יותר. באמת הוצאו סכומים שלא בסדר ובירוטלים המצב עוד יותר רע. אנו מקווים שלהבא לא יקרה כדבר הזה.

מר שריד:

איר לענין בתי-ספר מוכרים - הרי יתכן וועדת השורים תחליט בהינב והרשויות המקומיות הן זכאיות לסכומים אלה, אזי יהיה סדר הבניה כפי ~~האחל~~ שהוחלט עליו.

לנסך

אינני מקבל על עצמי/ ~~ישנה~~ כאן בתזכיר מלה אחת שאיננה נכונה. אבל כל שאר הבניינים הם באותו מצב. אמנם כאן ישנה התחייבות. אך כל הכספים המוצאים בירוטלים פותרים שאלה ראדיקאלית.

חברת-הכנסת כצנלסון שאלה אם אנו מחייבים מניה לבתי-הספר התיכוניים לעזור לתלמידים עולים חדשים בבתי-הספר היסודיים בתקופת החופש - איננו עושים זאת, כי היו לנו כמה נסיונות לבאיש את תלמידי בתי-הספר התיכוניים לעזרה בקייטנות וגם נסיון זה נכשל. תלמידי בתי-הספר התיכוניים נקראים לעזרה לדברים כה רבים עד כדי כך שאינני מאמין שנאלצה ולא כדאי להתחיל במפעל גדול שלא יאז ממנו דבר. במספר מקומות נצטרך לקיים למודים גם בימי החופש ונחפש לכך התרוץ.

אשר לדרך השימוש בעודפי התקציב לשנת 1954/5 - לא אוכל לתת תשובה ממצה. אולם בחוק התקציב בפיסקה המדברת על עודפים. אפשר למצוא את התשובה.

(קורא את חוק התקציב).

יוצא כי אם נותר עודף באחד מסעיפתי ההוצאה בתום שנת הכספים רשאי שר האוצר להתיר את השימוש באותו עודף אם הוא מוצא לאותה מטרה בתחום אותו סקיף הוצאה; כלומר, אם הסכום הוקצב לתזונה, נגיה, הרי הוא הולך לתזונה.

באישור ועדת הכספים של הכנסת מותר
לעית זאת.

היו"ר ט. פרסיץ:

מר זריד:
פירוט סעיף ההוצאה, כפי שניתן לנו,
הוא - באותו הסעיף. כמובן שהענין
הזה מגביל אותנו במידה ניכרת. אנו בכל זאת ביקשנו העברות מסעיף
לסעיף ולא דווקא בתום זנת הכספים; אנו מצביעים על סעיף מסויים
ואומרים מכאן תקח ולכאן תיתן. כבר בחודש כברואר ביקשנו העברות
בסך של 61,400 ל"י למכונות היטוב לסטינדיט בסך של 10,000 ל"י
הוצאות להחזקה מרכזיה פדגוגית, תמיכה במנוחות. אנו ביקשנו
העברות בסכום של קרוב ל-200,000 ל"י. הבקשה טרם אושרה, אבל
אני חייב כי אנו נקבל זאת. ביקשנו סכום של 84,000 ל"י לחיקונים
בבחי-הספר, לכיתות הספר הערבי, 30,000 ל"י לתזונה - סכום
שלא הוצאנו וביקשנו להעביר לשנת הכספים הבאה. כן ביקשנו שימוש
בעודפים להנחלת הלשון בסך של 21,000 ל"י, וכן למחלקת העתיקות
ועוד.

היו"ר ט. פרסיץ:
מה קרה לדרישת הוועדה לתוספות
בסעיפים הזונים; ומה קרה להודעה
שעל יסוד ההחלטה של ועדת הכספים יינתן לוועדת החינוך והתרבות
להציע את השימוש בעודפים וועדת הכספים תאשר זאת; האם נעשה
משהו בקשר לריהוט?

מר זריד:
אתמול סיכמה מחלקת החישובות שלנו
באופן סופי מהם העודפים בכל סעיף
וסעיף ועל יסוד חומר זה אנו צריכים לבקש את השימוש בעודפים.
אינני יכול להגיד מהו הסכום המדוייק. אבל על יסוד חומר זה נחליט
מה עלינו לבקש. ייתכן מאד ואם הפירוט שלנו ושל משרד האוצר לחוק
החקציב הוא נכון, הרי נהיה מוגבלים מאד, רק בתחום אותם
הסעיפים. יוצא איפוא, כי אם אנו לא הוצאנו את כל הכסף ללמוד,
מלאכה, נניח, הרי נצטרך לבקש העברת הכסף לשנת הכספים הבאה;
אבל אם לא הוצאנו את כל הסכום למימון, הרי לא נוכל לבקש את
הסכום הנותר.

היו"ר ט. פרסיץ:
אני לצערי אינני יכולה להסתפק בכך.
כאשר דנו בעניני חקציב היה עודף
של 1,000,000 ל"י. אמרו לנו כי בחלק מהעודף כבר הסתמנו ועתה
אנו זומעים כי עודף מגיע רק ל-61,000 ל"י. כן הצגנו שורה שלמה
של דרישות אף דרשנו מוועדת הכספים החלטה מסוימת בענין זה של
שימוש בעודפים בהסתמנו על אותו סעיף 6 בחוק החקציב. ועדת
הכספים קיבלה החלטה שעל משרד החינוך והתרבות להגיש את הצעתם
תוך חודש או 3 חדשים וועדת הכספים לאחר שתשמע את ועדת החינוך
והתרבות תחליט על הוצאות משרד החינוך והתרבות. מר החינוך והתרבות
צריך היה להסכים לניסוח האחרון והוא הסכים לכך, אף ועדת הכספים
הסכימה לזה ועתה אנו עומדים ב-17 למאי ומר זריד אומר לנו שאין
להעביר מסעיף לסעיף בשעה לפני הודעת יוזב-ראש ועדת הכספים
והמספטים, הרי הפירוט של "מאותו סעיף" הוא - בסעיף החינוך
והתרבות ולא בסעיף קטן, כלומר שלא יעבירו מסעיף הבריאות, נניח,
לסעיף החינוך והתרבות. אבל בסעיף החינוך והתרבות - מותר.

ידוע לי כי ישנן אצלנו צרות רבות בקשר
לציוד וריהוט והזנה, בפיקוח והדרכה ואני שואלת את עצמי מדוע
שלא נשתמש באפשרות הזו, ובעיקר אם משרד החינוך והתרבות יכול
לפעול בגבולות המסגרת שהכנסת נותנת לו. לכן אני רוצה לבקש את
חברינו בוועדת החינוך והתרבות לקחת דברים עם חברי ועדת הכספים
על יסוד ההחלטות האלה כדי לעשות מה שאפשר לעשות בענין זה.

מ. אבידור:

אני רוצה להניח את דעת חברי הוועדה
כי אנו מקוונים יהיה לנו תקציב גדול
יותר. המיליון שיוצבת-ראש הוועדה נוקטת בשמו איננו מיליון,
ועל כך כבר ענו נציגי משרד האוצר, כי אם נשאר מיליון ממסורת
המורים הרי הוצאו 700,000 ל"י יותר למסורת הגננות. על-כל-פנים
אין סכום מסוכם של מיליון ל"י. אנו מוגבלים בחוק התקציב וסעיף
זה של החוק איננו חדש, הוא מופיע בכל סעימי התקציב. אנו
יכולנו להגיש בקשות לוועדת הכספים ואם יזנס צרכים דחופים, הרי
זאת בגבולות של 200,000 ל"י. גישת משרד האוצר נוחה מאד אלינו
ויש לנו עדיין זהות עד חודש יוני להגיש את ההצעות.

בינת התקציב 1955/6 לא נחכה עד חודש
פברואר אלא אם נראה בחודש נובמבר כי יש לנו צורך בכספים נביא
את הצעותינו ולא נסתמך על עודמים אלא על צרכים.

נוסף לכך עלי לציין כי לפני כ-9
חדשים נלקח מאתנו מנהל מחלקת הכספים שלנו, מר רביצקי, ורק
עתה קיבלנו מנהל כספים מתאים. לו הייתה לנו מחלקת כספים יעילה
יותר היה אולי אפשר לסדר זאת קודם לכן. אבל עדיין יש לנו טעות
ואנו ננצלה.

מר טרלד:

אנ ועדת החינוך והתרבות הוכל להביא
הודעה מוסמכת מטעם ועדת הכספים
ספירוטה לחוק התקציב הוא הנכון - הרי זהו הפירוט הנכון.

היו"ר ש. פרסיץ:

אני מבקש להוציא מן הפרוטוקול של
ועדת הכספים את הפירוט הזה.

ש. כפרית:

לסדר הדיונים שלנו אני רוצה להוסיף
את זאלת בחי-הספר האזוריים. הייתי
מבקשת שנשמע דין-וחשבון על כך.

ר. צברי:

אני מבקשת להעלות בסדר-היום את הצעתו
של חבר-הכנסת ארם.

הישיבה ננעלה בשעה 12.40.